

استاندارد حسابرسی ۶۱۰

ارزیابی کار واحد حسابرسی داخلی

فهرست

بند	
۱ - ۴	کلیات
۵	دامنه رسیدگی و هدفهای واحد حسابرسی داخلی
۶ - ۸	رابطه بین واحد حسابرسی داخلی و حسابرس مستقل
۹ - ۱۳	شناخت و ارزیابی مقدماتی واحد حسابرسی داخلی
۱۴ - ۱۵	زمانبندی برقراری ارتباط و هماهنگی با واحد حسابرسی داخلی
۱۶ - ۱۹	ارزیابی و آزمون کار واحد حسابرسی داخلی
۲۰	تاریخ اجرا

این استاندارد باید همراه با استاندارد حسابرسی ۲۰۰ "هدف و اصول کلی حسابرسی صورت‌های مالی" مطالعه شود.

استاندارد حسابرسی ۶۱۰

ارزیابی کار واحد حسابرسی داخلی

کلیات

۱. هدف این استاندارد، ارائه استانداردها و راهنماییهای لازم به حسابرسان مستقل درباره ارزیابی کار واحد حسابرسی داخلی است. این استاندارد، در مواردی که کارکنان واحد حسابرسی داخلی، حسابرس مستقل را در اجرای روشهای حسابرسی یاری می‌دهند، کاربرد ندارد. روشهای مندرج در این استاندارد تنها باید درباره آن گروه از فعالیتهای واحد حسابرسی داخلی بکار رود که به حسابرسی صورتهای مالی مربوط می‌شود.
۲. حسابرس مستقل باید فعالیتهای واحد حسابرسی داخلی و اثر آن را بر روشهای حسابرسی مستقل، ارزیابی کند.
۳. حسابرسی داخلی یعنی وظیفه ارزیابی که در داخل واحد مورد رسیدگی و توسط کارکنان آن به منظور ارائه خدمت به آن واحد به وجود می‌آید و یکی از ارکان اصلی محیط کنترلی محسوب می‌شود. ارزیابی و بررسی کفایت و اثربخشی سیستمهای حسابداری و کنترل داخلی، از جمله وظایف اصلی واحد حسابرسی داخلی است.
۴. گرچه حسابرس مستقل به تنهایی مسئول ارائه نظر درباره صورتهای مالی و تعیین نوع و ماهیت، زمانبندی اجرا و حدود روشهای حسابرسی است. اما، بخشهای معینی از کار واحد حسابرسی داخلی می‌تواند مورد استفاده حسابرس مستقل نیز قرار گیرد.

دامنه رسیدگی و هدفهای واحد حسابرسی داخلی

۵. دامنه رسیدگی و هدفهای واحد حسابرسی داخلی، بسته به اندازه و ساختار واحد مورد رسیدگی و نیازهای مدیریت آن، بسیار متفاوت است. بطور معمول، فعالیتهای واحد حسابرسی داخلی شامل یک یا چند مورد مندرج در صفحه بعد است:

استاندارد حسابرسی ۶۱۰

ارزیابی کار واحد حسابرسی داخلی

- بررسی سیستمهای حسابداری و کنترل داخلی. استقرار سیستمهای حسابداری و کنترل داخلی مناسب یکی از مسئولیتهای مدیریت است که به نظارت و کنترل صحیح و مستمر نیاز دارد. مدیریت واحد مورد رسیدگی معمولاً وظیفه بررسی این سیستمها، نظارت و کنترل اجرای آنها و ارائه پیشنهادهای اصلاحی را مشخصاً به عهده واحد حسابرسی داخلی می‌گذارد.
- رسیدگی به گزارشهای مالی و عملیاتی. این رسیدگی می‌تواند بررسی مبانی بکار گرفته شده برای شناسایی، اندازه‌گیری، طبقه‌بندی و گزارش چنین اطلاعاتی و همچنین، انجام رسیدگی ویژه (شامل آزمون گسترده معاملات و مانده حسابها و روشها) درباره هر یک از اقلام و یا عملیات خاص را دربر گیرد.
- بررسی صرفه اقتصادی، کارآیی و اثربخشی عملیات واحد اقتصادی، شامل کنترلهای غیرمالی واحد مزبور.
- بررسی رعایت قوانین، مقررات و سایر الزامات برون سازمانی و سیاستها، دستورالعملهای مدیریت و سایر الزامات درون سازمانی.

رابطه بین واحد حسابرسی داخلی و حسابرس مستقل

۶. حدود وظایف واحد حسابرسی داخلی را مدیریت تعیین می‌کند و هدفهای آن از هدفهای حسابرس مستقل که برای ارائه نظر مستقل نسبت به صورتهای مالی منصوب می‌شود، متفاوت است. هدفهای واحد حسابرسی داخلی به تناسب نیازهای مدیریت، تغییر می‌کند؛ درحالی که، هدف اصلی حسابرس مستقل، حصول اطمینان از نبود هرگونه تحریف با اهمیت در صورتهای مالی است.

استاندارد حسابرسی ۶۱۰

ارزیابی کار واحد حسابرسی داخلی

۷. از آنجاکه برخی از ابزارهای دستیابی به هدفهای مورد نظر حسابرس مستقل و حسابرس داخلی یکسان است، پاره‌ای از کارهای واحد حسابرسی داخلی می‌تواند در تعیین نوع و ماهیت، زمان‌بندی اجرا و حدود روشهای حسابرسی حسابرس مستقل مفید واقع شود.

۸. واحد حسابرسی داخلی جزئی از واحد اقتصادی است. واحد حسابرسی داخلی هرچه مستقل و بیطرف باشد باز هم نمی‌تواند به اندازه حسابرس مستقل به هنگام اظهارنظر نسبت به صورتهای مالی، استقلال داشته باشد. مسئولیت اظهارنظر حسابرسی، تنها با حسابرس مستقل است و با هر میزان استفاده از نتایج کار واحد حسابرسی داخلی، هرگز از این مسئولیت کاسته نمی‌شود. در هر صورت، مسئولیت هرگونه قضاوت مربوط به حسابرسی صورتهای مالی با حسابرس مستقل است.

شناخت و ارزیابی مقدماتی واحد حسابرسی داخلی

۹. حسابرس مستقل باید چنان شناختی از فعالیتهای واحد حسابرسی داخلی بدست آورد که برای کمک به برنامه‌ریزی حسابرسی و تدوین رهیافت (طرح کلی) موثر حسابرسی، کافی باشد.

۱۰. وجود یک واحد حسابرسی داخلی موثر معمولاً سبب تعدیل نوع و ماهیت و زمان‌بندی اجرای روشهای حسابرسی و کاهش حدود روشهای مورد اجرای حسابرس مستقل می‌شود، اما هرگز نمی‌تواند به طور کامل جایگزین آنها شود. گاه، حسابرس مستقل پس از ارزیابی واحد حسابرسی داخلی به این نتیجه می‌رسد که وجود آن، هیچ تاثیری بر روشهای حسابرسی مستقل ندارد.

۱۱. حسابرس مستقل در جریان برنامه‌ریزی حسابرسی باید از کار واحد حسابرسی داخلی در زمینه‌های خاصی که ظاهراً به حسابرسی مستقل صورتهای مالی مربوط می‌شود، یک ارزیابی مقدماتی به عمل آورد.

استاندارد حسابرسی ۶۱۰

ارزیابی کار واحد حسابرسی داخلی

۱۲. ارزیابی مقدماتی حسابرس مستقل از هدفها، فعالیت و طرز کار واحد حسابرسی داخلی، قضاوت وی را نسبت به هرگونه استفاده احتمالی از کار حسابرسی داخلی در جهت تعدیل نوع و ماهیت، زمان بندی اجرا و حدود روشهای حسابرسی مستقل، تحت تاثیر قرار می دهد.

۱۳. معیارهای با اهمیت در کسب شناخت و ارزیابی مقدماتی از واحد حسابرسی داخلی عبارتند از:

الف - جایگاه سازمانی جایگاه خاص واحد حسابرسی داخلی از لحاظ سازمانی و تاثیری که این جایگاه بر بیطرفی حسابرسی داخلی دارد. بهترین حالت آن است که واحد حسابرسی داخلی به بالاترین رده مدیریت واحد اقتصادی گزارش کند و هیچگونه مسئولیت اجرایی نداشته باشد. هرگونه محدودیت تحمیلی مدیریت بر واحد حسابرسی داخلی باید به دقت ارزیابی شود. حسابرس داخلی به ویژه باید در برقراری ارتباط با حسابرس مستقل آزادی عمل داشته باشد.

ب - حدود وظایف نوع و ماهیت و حدود وظایف محول به واحد حسابرسی داخلی. حسابرس مستقل همچنین باید اعمال اصلاحات پیشنهادی واحد حسابرسی داخلی توسط مدیریت و چگونگی مستند سازی آن را ارزیابی کند.

پ - صلاحیت حرفه ای حصول اطمینان از انجام شدن حسابرسی داخلی توسط افرادی که آموزش فنی و حرفه ای و کاردانی کافی به عنوان حسابرس داخلی را دارند. برای مثال، حسابرس مستقل می تواند ضوابط و مقررات استخدامی و آموزشی کارکنان واحد حسابرسی داخلی و تجارب و صلاحیت حرفه ای آنان را ارزیابی کند.

ت - مراقبتهای حرفه ای حصول اطمینان از برنامه ریزی، نظارت و سرپرستی، بررسی و مستندسازی درست و مناسب کار واحد حسابرسی داخلی. وجود دستورالعملهای

استاندارد حسابرسی ۶۱۰

ارزیابی کار واحد حسابرسی داخلی

حسابرسی، برنامه‌های کار و کاربرگهای حسابرسی کافی و مناسب باید مورد توجه قرار گیرد.

زمان بندی برقراری ارتباط و هماهنگی با واحد حسابرسی داخلی

۱۴. حسابرس مستقل هنگام برنامه‌ریزی برای استفاده از نتایج کار واحد حسابرسی داخلی باید برنامه پیش‌بینی شده واحد حسابرسی داخلی را برای دوره مورد نظر ارزیابی و در اولین فرصت ممکن درباره آن مذاکره کند. هنگامی که قرار است نتایج کار واحد حسابرسی داخلی به عنوان یک عامل تعیین کننده نوع و ماهیت، زمان‌بندی اجرا و حدود روشهای حسابرسی مستقل محسوب شود، بهتر است زمان‌بندی اجرای کارها، حدود رسیدگیهایی که باید انجام شود، میزان آزمونها و روشهای پیشنهادی برای انتخاب نمونه‌ها، مستندسازی کارهای انجام‌شده و روشهای بررسی و گزارشگری، ازپیش مورد توافق قرار گیرد.

۱۵. برقراری ارتباط با واحد حسابرسی داخلی هنگامی موثرتر است که طی دوره حسابرسی با فواصل زمانی مناسب، نشستهایی با این واحد صورت گیرد. حسابرس مستقل باید هم در جریان گزارشهای واحد حسابرسی داخلی قرار گیرد و هم به آنها دسترسی داشته باشد و از هر موضوع با اهمیت مورد توجه حسابرس داخلی که ممکن است بر کار حسابرس مستقل اثر گذارد، آگاه شود. به همین ترتیب، حسابرس مستقل نیز واحد حسابرسی داخلی را از موضوعات با اهمیتی که ممکن است بر کار واحد حسابرسی داخلی تاثیر گذارد، آگاه می‌کند.

ارزیابی و آزمون کار واحد حسابرسی داخلی

۱۶. هنگامی که حسابرس مستقل می‌خواهد از نتایج برخی کارهای واحد حسابرسی داخلی استفاده کند باید این کارها را از لحاظ کفایت آنها برای دستیابی به هدفهای حسابرسی مستقل، مورد ارزیابی و آزمون قرار دهد.

۱۷. ارزیابی نتایج هر کار بخصوص واحد حسابرسی داخلی، مستلزم ارزیابی کفایت دامنه آن کار و برنامه‌های مربوط و توجه به این مطلب است که مطلوبیت مشخص شده در مرحله

استاندارد حسابرسی ۶۱۰

ارزیابی کار واحد حسابرسی داخلی

ارزیابی مقدماتی از واحد حسابرسی داخلی تا چه اندازه هنوز اعتبار دارد. این ارزیابی می‌تواند با توجه به هر یک از موارد زیر صورت گیرد:

الف - کار توسط افرادی انجام شده است که آموزش حرفه‌ای کافی و کاردانی لازم را به عنوان حسابرسان داخلی دارند و کار همکاران حسابرس داخلی نیز به گونه‌ای مناسب، نظارت و سرپرستی، بررسی و مستند شده است.

ب - شواهد حسابرسی کافی و قابل قبول به میزانی گردآوری شده است که بتواند مبنایی منطقی برای نتیجه‌گیریها فراهم کند.

پ - نتایج بدست آمده، با شرایط موجود هماهنگی دارد و گزارشهای ارائه شده با نتایج حاصل از انجام کار، سازگار است.

ت - موارد استثنا یا موضوعات غیرعادی که توسط واحد حسابرسی داخلی کشف شده، به گونه‌ای مناسب برطرف شده است.

۱۸. نوع و ماهیت، زمان‌بندی اجرا و حدود آزمون هر کار بخصوص واحد حسابرسی داخلی را قضاوت حسابرس مستقل درباره برآورد خطر و اهمیت، ارزیابی مقدماتی از واحد حسابرسی داخلی و ارزیابی آن کار بخصوص تعیین می‌کند. این گونه آزمونها می‌تواند رسیدگی به اقلامی که قبلا توسط واحد حسابرسی داخلی مورد رسیدگی قرار گرفته است، رسیدگی به سایر اقلام مشابه و مشاهده اجرای روشهای حسابرسی داخلی را شامل شود.

۱۹. حسابرس مستقل باید نتایج حاصل از ارزیابی و آزمون هر کار بخصوص واحد حسابرسی داخلی را در کاربرگهای حسابرسی درج کند.

تاریخ اجرا

۲۰. این استاندارد برای حسابرسی صورتهای مالی که دوره مالی آن از اول فروردین ۱۳۷۸ و پس از آن می‌باشد، لازم‌الاجراست.